

sui. qualis est demonum superbia. qualis
fuit hominū diuinitatis honorem usurpa
re querentium. Aut certe superbi dicunt̄ bas
bere cor nedū disp̄sum sed mentem cordis
dum mens ipsa quodammodo sublevata
est a corde. nec eadem vti fuis esteis. vt in
habentibus absorptum. vel ablatum indi
cum. p̄terea deterius q̄ bestie vel pecora
presſi latet. Legesi non taliter dispersos
dat intelligere Habuchodonosor. cui cor fe
re datum est. humano corde mutato Quo
contra dum cor humilium bene contritus
et atra puluerizatus in mortariolo peniten
tiae sub dupli mola. timoris et spei. red
diſib⁹ cor plus q̄ humanū. et fit vas in ho
norem capax dei seu gratia plenum. Sup
biſiunt tanq̄ columba seducta. non habet
cor. dicentes ex sententia. et cor meū derelict⁹
quicme. et illud. Cor meum conturbatum
est in me. dereliquit me virtus mea et lumē
oculorum meorū et ipsum non est mecum. Quo
contra pollicet humilis christus sui
perbie victori Dabo ei sedet̄ meū in thro
no meo. sicut et ego sedi in throno p̄ris mei
Quid oro celsius. quid amplius exaltatū
Discipulus. Sentio hanc materiam
r̄berriam aperiūsti ad loquendū de dis
sione cordis. quam assiduis fluctuationib⁹
bus ut in mari feruentī compellimur expe
nri. Sed hanc dispersionem israel mistici
quis cōgregabit. quis vniert. quis sedabit.
S. **D**agister. Dedit hoc intelligi palā bea
ta Maria. cautatrix nostra. nam superbis
am mente cordis sui dispersit. si taliū opu
lentia sit inanis et vacua. que sine pondere
virtutis raptatur per iania. nec gratia cor
suum stabilitur consequens et humilitas
innitens deo sita sedeat. et vt iusticiam esu
riens. iusticie fructibus sit satiata et repleta
iam non ad instar arundinis vento quoli
bet vanitaris agitanda. **D**iscipulus.
Consequens est fateor. **D**agister. Tai
lem deniq̄ suscepit. id est sursum ad se ea
pit. tanq̄ puerum. qui vere israelita est.
in quo dolus non est. dominus recordat⁹
misericordie sue. Beatus ergo vir cui non
imputavit dominus peccatum. nec est in
spiritu eius dolus. humilem enim spiritu
suscepit gloria. Hec exemplum nobis
longe querendum est. Ecce ancilla do
mini. cuius dominus humilitatem respe
xit. quam ideo beatam dicent omnes gene

rationes. quia fecit nūbi magna qui potes
est. cuius nomen sanctum. cuius misericor
dia in generatione et generationes timenti
bus eūz qui vt timerent et preuenit et dedit
Hodie sibi Mariam de seculo neq̄ eripi
ut. et extulit ad dexteram suam. Ita verifi
catam conspicimus psalmiste gloriationē
quia inquit inflamatum est cor meum.
Quo inflamatum si non igne quem mi
sit filius suus in terram et voluit vehemen
ter accendi. Et trenes mei commutati sunt
mirabili prorsus commutatione. vt absq̄
viri copula funderet operatione spiritus
sancti prolem benedictam. Etego ad nū
bilum redactus sum. scilicet propria repu
tatione et nesciui. Quare. Quia anima
mea conturbauit me propter quadrigas
aminadab⁹ quis spontaneus interpretatur
Discipulus. Que suūt be quadrigae?
Dagister. Sunt vel nunciationes
angelice. vel raptus anagogici. hoc est sur
sum ductum in diuinaz caliginem. vel pen
ne columbe deargentate. quib⁹ sepe assūm
ptis diluculo habitauit in extremis maris
ad atria glorie celestis. etiam dum vivet.
Beatus igitur Mariæ spiritus quem elegi
si christe et assūmplisti. Sequitur vt ius
memtum factus sum apud te. Deus enim
sessor est anime sancte scđum Augustinuz
Etego semper tecum. quia deus singulari
ter fuit secum. Tenuisti manum dexteram
meam que spiri alibus adaptatur. et in vo
luntate tua dedixisti me. non temeritate es
lata precipitasti me. Quid tandem. Ecce
consummatio et cum gloria suscepisti. id ē
sursum ad te sumplisti. Scio iaz quid mi
hi sit in celo. Scio quid a te volui sup̄ter
ram. Nunc omnino defecit a se cor meum
et caro mea. dum absorptus est omne quod
mortale erat invictoria. Deus cordis mei
et pars mea deus in eternum. Propter qđ
magnificat anima mea dominū. Et nos ma
gnificemus deum cuius illustratione spiri
tus. intelligamus que supersunt de cantis
co dum interim paſſabimus.

Sequitur tractat⁹

Quintus per didragma seu dialogum.
Quoniam fecit dominus Mariæ magna
qui potes est. Ubi prima p̄tio est si Da
ria passibiliter mouebatur?

• Dm. 4 •

Tractatus Quartus.

Prima. Notula.

Quia fecit mihi magna qui potens est. **Discipulus.** Magna planez inscrutabilia que fecit Marie dominus. Cupimus nihilominus scrutari. si magnificans anima Marie dominum / passionaliter movebatur ad eum. Fuit enim absq; vlla dubitatione sapientissima atq; virtuosissima. Passiones vero non cadunt in sapientem secundum Stoicos. quorum in hoc doctrinam / multi christiani presertim anagogici anchorite securi sunt. dicentes virtuosos si perfecti est / ad nihil passionabiliter affici. immo consequitur impassionabilitatem. circa res corporeas. tam in concupisibili qd in irascibili. et ad hunc finem suas dirigebat intentiones. Et hoc ipsorum collationes patrum. et Elimac et Bernardus in scala triginta graduum manifestant. Sed in contrarium est textus euangelij. narrans ibaz doluisse de quo dolore prophetauit Symeon. et tuam inquit ipsius animam pertransibit gladius. quod in passione filii se presente et dolente secundum doctores effectus est. **Dagister.** Amplissimos sinus habet questio tua que de passionibus est. super quibus habes opuscula specialiter edita. conformiter ad philosophos et catholicos doctores. Quid igitur vis molesti esse vel superfluus in querendo. **Discipulus.** Houe et tollenduz scrupulos. immo laqueos magnos. qui proueniunt conscientis timoratis / et lectura talium doctrinarum. que tepidos et virtuosos nominant omnes monachos / nisi vicerint et eradicauerint funditus huiusmodi passiones aut saltem toto studio conentur ipsas euellere quod assequi plures reputant impossibile et frustra niti. cum audiunt apostolum conscientium arcanorum dei / protestando gemit. Sentio aliam legem in membris meis. in quibus scilicet est anima. repugnare legi mentis mee. Et iterum. Caro concupiscit aduersus spiritum. et spiritus aduersus carnez. Consonat cum experientia vox communis doctorum. qd primi motus non sunt in nostra potestate. dicete Augustino. Non est in potestate nostra. quibus viis tangamus. Est autem conquisitio specialis de pulcherrima et speciosissima mulie-

rum Maria. si motus suos omnes habuerit in sua potestate et quousq; Utrum vide licet non potuerit non dolere visa morte filij. Et ita de reliquis passionibus queretur per apprehensionem obiectorum variorum sub conuenientibus et disconuenientibus ratione. Cum dicerit christus. Christus est anima mea usq; ad mortem. qui tamen fuit incomparabiliter virtuosus. **Dagister.** Altior est inquisitio tua qd estimetur a pluribus. qui d passionibus / et peccatis / et mortibus primis loquuntur assidue. posset in istum perscrutationis accipi a pluribus. qd de passionibus loquuntur et mortibus primis et peccatis. Nihilominus una placet ad presens. quasi narrativa triplicis processus qui fit in hominibus. proportionabiliter ad triplices hierarchias angelorum. et tres gradus hominum. animalium rationabilium et spiritualium. Accipe primis puerulum videntem solo sensu. et non ratione nec spiritu. Accipiamus alterum videntem sensu et ratione. sed non spiritu vel mente. Accipias muis tertium videntem sensu ratione et spiritu. **Discipulus.** Sub primo et tertio gradu vidimus et legimus homines existere. sed de secundo non ita sit perspicuum. qd aliquis possit vii sensu et ratione sine spiritu. cum spiritus sit eadem res cum ratione. **Dagister.** Nonne similiter in quolibet homine sensualis anima et ratio. sunt eadē proorsus anima secundum communiorum ecclesie doctrinam et tamen reperitur in uno homine. vobis anima sensualis ut in pueris. in quibus nullus est res ratio. Ita nihil videtur incongruum. si dicatur qd aliquis videntur ratione qui pro tunc non videntur spiritu vel mente. quia diversas habent facies spiritus et ratio. Spiritus autem sola divina et eterna. Ratio ad temporalia respicit et creata. **Discipulus.** Nolo contendere de possibilitate rei. quia scio posse per intelligentiam sic accipi tanq; ista. sensus. ratio. et spiritus essent reali. immo locali distinctione diuisa. Perge quo tendimus ad evidenteriam proposte questionis. **Dagister.** Consideremus in pueris tria per ordinem in potentibus sensitivis qd de solis vitalibus et vegetativis nihil ad pns plus qd de platis in qbn no solem ponere passiones nisi forte per transumptos ad aiata. dicim' ei pratu ridet. letat segetes. horret biem et tra. fugient

se contraria, desiderant se et vniuntur similia. **D**iscipulus. Sequamur vsum proprium loquendo de passionibus quas dicimus esse in sensu. **A**nde passio describitur quod est apprehensio sensualis conuenientis vel disconuenientis presentis vel absentis.

Magister. Supponamus hic et nunc descriptionem hanc passionis quasi causalem cu[m] declaratione vel suppletione, et dicamus, quod in anima sensitiva pueri qualis intelligi potest anima Marie dum cecinit. **M**agnificatio anima mea dominum inuenimus et apprehensionem et motionem et executionem. et hec vel in potentia vel in habitu vel in actu. **S**ed loquamur de actu et exemplificemus in visu. **P**uer itaque dum mater ostendit vera/apprehendit per visum et sensum communem et fantasiam. Deinde si esurit sequitur ad hanc apprehensionem motio quaedam desiderii. medium naturalis est sensitivae animalis, et si non eget cibo sequitur aliquando motio fastidij cuiusdam. Tandem tertio si non fuerit impedimentum con sequitur executio mouendo membra, ad lugendum vera, vel ab eis divertendo.

Discipulus. Quotidie videmus hec materia in pueris quam in animalibus bruis. Sed quod istorum triu[m] nominatur formaliter et proprius passio. **M**agister. Lerte medium, scilicet motio interior, consequens naturaliter apprehensionem. **D**iscipulus. Non est igitur passio formaliter apprehensionis. **M**agister. Hoc utique verum est sed causaliter, quia passio formalis causatur ab apprehensione, sicut et passio risus exterius ponitur pro effectu passionis, dicendo pueridet. Ita sumitur aliquando nomen passionum a causa formalis, vel etiam exemplari et sensu vel a materiali sive objectu, vel a signo. Nihilominus passionis descriptionis formalis est per motionem, consurgentem ex apprehensione conuenientis vel discordientis, presentis vel absentis. Quod absens apprehenditur tanquam pensus, si non re, tamen intentione vel specie. **S**ed utrum apprehensione conuenientis cum conueniente sit ipsamet motio licet sub alia ratione, reducitur ad pbleuma de quo nil ad presens. Sufficit hic supponere quod passio dicitur motio talis quam fecit apprehendens obiectum suum sub ratione conuenientis vel disconuenientis, executio sequens in operatione effectus eius. Ex quibus patet con-

festim intellectus preinductorium verborum Augustini dicentis quod non est in potestate nostra quibus visus tangatur. Accipitur itaque visus pro apprehensione et tacitus pro ista consequenti motione, de qua dicit doctor quod primi motus non sunt in potestate nostra. **D**iscipulus. Nulla dubitatio sit quin ad pueros, vel alios homines impotentes uitratione vera sit ista regula quod primi motus non sunt in potestate nostra plusquam in bestiis, quod sit valde difficile in hominibus reddere causam cum habeant rationem iuctam eis, quid sit illud quod ipse dicit visus rois. **M**agister. Ultra priorem que querenda sunt alibi, quoniam ad res sub compedio veniam, quam rem nemo tam plane cocepit qui non sicut in geometricis priora cognoverit. Sed que tradita sunt alibi sufficienter, quid ea necesse est assidue repetere. **D**iscipulus. Presupponamus illa, sicut de origine, numero et divisione passionum, de causis insuper et effectibus earum, ut vero non obmiseris puerum quo rendimus. **M**agister. Nostrum itaque presequamur exemplum de anima paupilli querentis. Primo si presentato obiecto visui suo potest non apprehendere. Secundo si facta apprehensione potest non moueri. Tertio si facta motione quam dicimus passionem potest in executione non preredi. **D**iscipulus. Respondeat experientia quæstis istis tribus negative.

Magister. Huc oritur pfecto difficilis questione de Maria. Ponamus eam coram oculis nostris considerationis, in lumine fidei quod parvula sicut aliquando paupilla vere sicut et risans. Queramus si tunc poterat ratione, ut interius sileam de statu quod latebat in utero matris. **D**iscipulus. Quorsum pector euaderet hec questione tua? **M**agister. Nos viderimus. Quid ut aptius fiat, Instituamus apud parvulum quæ p[ro]dicimus vnum pedagogum paupilem, quod post testatem habet tale super eum ut absque iniusu suo p[ro]mo nibil videat. Secundo si viderit et mouetur non tunc exequatur, immo si ceperit ex eo possit tunc ne ostinetur impeditre. **D**iscipulus. Cum sit impossibile a p[ro]prio deum quodlibet cedo tale aliqd tanquam possibile. **M**agister. Numquid non presupposito casu talis poterit pedagogus inculpari, si paupilum videre aliqd vel ad visa moueri, vel p[ro]seguere sine iussu suo altra voluntate et ordinatione domini prius subdederet filium sub pedagogo tali? **D**iscipulus. Poterit

Tractatus Quintus.

rit iuste, sed quid elicere vis non video.

Dagister. Hec est parabola istius quam inquirimus veritatis. Si consideremus ita quod primam hominis institutioem in Adam et Eva prius quam peccaret, occurrit nobis sensualitas virtus quamque si non habuisset coniunctam rationem, similis fuisset ceteris animalibus irrationalibus que mouuntur super terram. At vero data fuit ratio libera regens eam instar pedagogi iuxta quod tuorum premissa contum ad apprehensionem, ad motionem, ad executionem, ad continuationem, sed homo cum in honore esset non intellexit comparatus est iumentis insipientibus, et similis factus est illis, ut iam sensualitas inobediens sit, date sibi rationis praeueniens iudicium, in videndo, in mouendo, in ezequendo, in continuando, semper velit nolit ratio.

Discipulus. Experimur bene nimis quotidie hanc comparisonem in nobis.

Dagister. Putas ne fit absque rationis culpa praeventione talis.

Discipulus. Non arbitror praeventionem huiusmodi rebelliorum peccatorum sine culpa purificationis. **D**agister. Culpa ista est quam appellamus originale peccatum, quod in primis parentibus fuit actuale et primum quo faciūt in eis et omnibus posteris, iusta querio talis, ut ratio que noluit esse subdita diuino precepto sentiret sensualitatem iuresibi primo subditam, non rebellē ei, ut non quecunq; ratio velit vel spiritus illa faciet se remurmuret contumax et rebellet. **D**iscipulus. Holo multa in hac re que sunt dubitabilia querere, quia sunt ab aliis satius tractata per doctores. Ut qua ratione puniuntur filii, per peccato parentū. Aut cur peccato de leto remanet rebellio, sicut in baptizatis et sanctificatis, immo et in christo, licet spontaneo dicit enim. Spūs quodam promptus est caro autem infirma. Alioquin non fuisset tristis anima eius usque ad mortem, si penitus consensisset rationi, non plus quam in Adam lucis fuisset aut dolor, innocētia permanente. Sed adhuc remanet de beatissima virginē dubitatio specialis quam per supponum nullo unde fuisse peccato sed tam, nec veniali, nec originali, nec actuali, cur dominate sunt ei multe passiones doloris et languoris. Non enim potest responderi quod huiusmodi passiones dispensatiua voluntate sicut christi, et sumptus, nec solus fuit subiecta passionibus in vi duplice.

scilicet concupisibili et irascibili quin etiam habuit ignorantia in rationali, dum putauit filium pudicum, et dum loqueretur inuentus, non intellexit quid diceret. In his que patris mei sunt optet me esse. **D**en bis iterum transitus, quereperiuntur virtus tractata, remanet proposito nostro cōfinis dubitatio. **S**i Maria ab instanti cōceptionis sue habuit perfectū usum rationis, sup sensualitatem, ut nihil apprehenderet, nec in apprehensionis moueretur, sine iudicio rōnis eiusdem. Alioquin non fuisset in ea status naturalis integrus primus institutus, qui siebat, ut nihil apprehenderet, vel appeteret, nihil eratque returnerat sensualitas, nisi pūo iudicio rōnis, et ita fuisset Maria non sine peccato saltem mortalium, quale habent pueri ceteri, etiam unus de dei, quia pūenit in quolibet tali morte sensualis, qui impedit iudicium rationis.

Dagister. Urget vehementer, nedum in isto quod opponis, sed in similibus multis, ut de parvulis si stetisset Adam, remanseret pars dubitatio. Non enim videtur quod statim nati cum iusticia originali, vel in vice positi, vigissent iudicio rationis, sicut in etate perfecti, nec quod eis dormiebant. Deinde non appareat quod eis potuerit libere non audire serpentem exterius suadentem, nec ita semper auertere visum, quin aspicere obiecta visibilia, et in aspectis moueretur, ut videret lignum quod pulchrum erat visum ad resendum suave.

Discipulus. Si primus status permansisset, non opereretur dicere pueros fuisse natos etate perfectos, nec tamen sensualitas rebella fuisse in eis, in iudicio rationis, quo caruissimæ etas ista non enim somitem captiuantem in legem peccati sensissent, ut parvuli nostri.

Salvaretur ita de nostra virginē Maria in instantia, quia vel omnino somite caruit, vel visus et stimul⁹ ita ligatus fuit, ut nihil aduersus rationem proualeret. **D**agister. Scio talia posse dici, sed an satisfaciant exemplo proposito, non est omnino perspicuum. Amplioris fuisset prouilegium, si Maria anima simili ut creata est infusaque corpori preparato perfecto gauisa fuisset visus rationis, non dicim⁹ cum grā. Sic enim aliquis non per improbabilitatem posuerit usum rationis acceleratum in Iohedū exultaret in viro, et dum circuncisio tibi mirabatur inspiciētes. Quis putas iquiūt puer iste erit? Ei manu dñi potētia, s. miraclo opavit, erat cum isto.

Super magnificat.

83.

Discipulus. Dicisti de primo gradu hominum, qui ut sic considerati sine vsu rationis comparantur iumentis insipientibus, immo iam ex infectione peccati deterriores iumentis conditoniis, nisi gratia salueret inueniet. Dic nunc de gradu secundo, quod puer habet usum nedum anime ut sensulis est, sed irrationalis. **P**dagister. Preassumpta similitudo, de pedagogo, dat in seculi statum illum et magis, hoc manifestatur in tertio quando simul additur libertas spiritus. **D**icit doctores per allegoriam triplicis huius gradus noticiam in tentatione prima. **U**bi fuit serpens quasi sensuли as instigans rationemque preueniens fuit Eva quasi iam habens rationem, sed viro minor em, fuit Adam perfectus in mente et spiritu, cuius erat dirigere mulierem. **D**iscipulus. Sentio materiam hanc intensibilem in longius. Dic modo modum quo tentamur in temptationibus, nunc ab infinita parte anime, usque ad supremam, nunc ordine conuerso vel utrobius per nouem gradus, quoniam anima apprehendit, mouetur et reequitur. Deinde ratio sic apprehendit mouet et reequitur. Demum sicut in spiritu sic apprehensio motio et executio. **V**eritatem ordinem a summo deorsum, apparebunt duo processus tandem in angelicis ordinibꝫ. **P**dagister. Considerate notasti processum quem ad alios terminos posuum sub eadem sententia deducere. In adimplitione siquidem diuinorum preceptorum que via sunt ad vitam/contingit quadruplices habitudo. Prima est apprehensio per spiritum fidei inspirantem formatum qui spiritus/ primo iudicat precepta esse adimplenda, quia iusta a deo. Secundo mouetur per validitatem et charitatem ut implete ista. Tertio precipit rationi et anime sensuali, quatenus et equantur ista. Sunt in ratione faciliter subinde tria illavelle consentire, precipere. Sed anima sensualis, et si consentiat, velit et etequatur, consentiendo volendo et exequendo, hoc tamen est frequenter cum remurmuratione quadam, et renisi, propter ananas passiones distractabentes animum ne co-delectetur spiritui et rationi et hoc tamē duz agitur sufficit ad salutem. Sunt enim priora nostrae supposita voluntati, ultimum hoc nequaquam, quod est delectatio sensualis in via mandatorum. Hinc in g̃ dei suave, hinc onus dei leue fit ei molestum et graue. **D**is-

scipulus. Experi cogimur assidue ritam istam, dum passionabiliter afficiimur ad varias, dum iudiciorum, dum liber mentalis arbitrii, formas se legi dei, let mebro, tirannica, conatur auertere, cuiusq; grimorie plena pauplus reliquit epulas. **S**ed dic interim quod in hac parte aia Marie fecerit, aut senserit, quod insuper ab aliis faciendum ceteris? **P**dagister. Accipe consideraciones duodecim. **A**nima Marie nūc est gloriose magnificata, ut nihil apprehendat, nihil affectet, nihil exequatur, contra vel propter iudicium rationis et spiritus sed neque potest legem stante. **H**ec itaque lex beatitudinis eternae, ut sicut deus est omnia in omnibus, ita stat in beatis, aia coniuncta libertatis spiritus, qui adharet deo existens unde cum eo spiritus. Extenditur hec libertas spiritus, nedum ad rationem inferiores, nedum ad animam sensualem resumpro corpore, sed ad omnem generaliter in homine beatificato motionem. **S**aluantur perinde multa que de beatis, tam hominibus quam angelis queri solent. Quomodo loquitur, quicquid illuminant, quando volunt et quando nolunt. **D**atur insuper intellectus subtilior, de primi status impassibilitate, non quia non potuit pati, sed potuit a passione saluari, a deo potentia et angelorum custodia, a propria iusticia et clarissima industria denique, a loci conuenientia, cum dominatio ne super se perfecta, et super irrationalia vniuersa. **A**nima Marie dum viatrix erat, ita fuit magnificata, ut in nullo moveretur contra iudicium rationis et spiritus. **S**ed neque poterat post filij conceptionem legem stante. Consequitur hec veritas ex dictis doctorum, ponentium ipsam nullatenus venialiter deliquisse, quod saluari non posset, si non habuisset omnes motus, nondum spiritus et rationis, sed anima sensulis, subditos rationi, vel non contrarios neque preuenientes rationem. **D**um autem ratio sapientia erat, et in suo impedira iudicio sine culpa sua prout euenerit in somno, non oportet tales motus preuenisse iudicium rationis, quod pro tunc nullum erat. **F**acit exemplum propositum de pedagogo, si sine culpa fuerit absens vel inclusus ut pupulo consulere non valeat. **S**ic soluitur quod Adam vel Maria somniando non errauit. **A**nima Marie dum viatrix erat, potuit apprehendere tetrades forinsecum mississippi aia Christi, si illo modo fuisset mota passionabiliter.

Tractatus. Quintus.

per eas absq; iudiciorationis. Poterat sa-
ne protinus eas dijudicare atq; repellere.
Poterat non moueri scdm eas ad libidi-
nem vel ad iram vel ad superbiam. ipsis eis
am in apprehensione duratibus quodval-
desecus in nobis est. no potenteribus ad ap-
prehensionez huiusmodi/ non moueri. no
ramen hoc semper sit cu de merito nostro
sed si ppterimus absq; consensu rationis
et spiritus/redundabit in meritum. quan-
doq; repugnado viriliter vt diffugiat quas
doq; non repugnando sed fugiendo. vtibi.
Fugite a diabolo et fugiet a vobis. quando
q; non curando sed irridendo potius tuli-
pendendo diabolicas immissiones (q;les sunt
blasphemie abominabiles et horrende) im-
missas quodq; purissimis atq; sanctissi-
mis. quas magis oportet irridere q; horre-
re. Elicitur ex his quemadmodum victoria
castitatis et humilitatis in Maria. non fuit
absq; pugna ad qualem ingiter attingere
nos monent Petrus et Paulus. quoniam
aduersarius vester diabolus circuit querens
quem devoret. Nec ignorare couenit astu-
tias eius cui mille mille nocendi artes s; co-
fidamus q; plures nobiscum sunt. si toto
corde suis innitamur auxiliis. Anima
Marie dum viatri erat/ cogebaratur necessi-
tate naturali/ multa pati contra naturale in-
clinationem suam. sed no contra rationem
vel spiritum. Fuit iste status Marie singula-
ris. inferior q; status beatorum et christi duz
mortalis erat. Fuit superior ad alterum/cuius
libet homis viatoris status. q;uis homines
possent iuxta considerationem precedentez
vti passionib; illatis ab extrinseco/virtuo-
se negociali cu deo. tolerando eas tanq; iu-
sto iudicio missas vel permissas ab eort in
Job et in Paulo et in omnibus generaliter
martyribus. Euenit autem ut qui sunt his
passionibus inquietiores et minus in ani-
ma sereni/ sint in operibus madatorum im-
plendis fortiores qui per stribi delicatus
noster ctemplatiq; deficeret. Impassi-
bility aie/ per humanam industriam non
potest acquiri neq; per virtutes csovetudi-
nales a philosophis positas. Lex itaq; car-
nis que fomes dicit/ semp introitus heret
scdm theologos que lex compesci paulomi-
nus potest/ assuefactione contraria no euelli.
Satagentes in oppositum psumptione
spiritus sui/prostrati sunt potius q; de-
nunt ad intetum finem. siue fuerunt sto-

• 2. •
A. Impassi-
bility aie/ per humanam industriam non
potest acquiri neq; per virtutes csovetudi-
nales a philosophis positas. Lex itaq; car-
nis que fomes dicit/ semp introitus heret
scdm theologos que lex compesci paulomi-
nus potest/ assuefactione contraria no euelli.
Satagentes in oppositum psumptione
spiritus sui/prostrati sunt potius q; de-
nunt ad intetum finem. siue fuerunt sto-

ci Phisi vel Platonici. vel q; mirabilis
us epicurei. promittentes ad hanc dednce
reserenitatis voluptatem. detrahentes cupi-
ditibus seu passionibus. no illis adhici-
do maliciam vel fomentum. Impassi-
bility anime/ tanto proximus habetur ce-
teris paribus. q;to spiritus et ratio fuerit in
suis actibus bonis et habitibus fortiores.
Dedicitur hoc ex eadē causa/ qponit im-
passibilitas beatorū in resumptis corpori-
bus. que cōsurgit principaliter ex plenitu-
dine dominationis spiritus et ratiōis. supra
corpus. Impassibilitas anime/ no re-
quiritur in hac vita pro psecutione felicia-
tis eterne. Manifestat hec gratia dei tanq;
ingū suā et onus leue. q; subito pessimos
et inueteratos diez malorum/ iustificat. et per
baptismū et martyriū puebit ad celos. Hac
n itelleverit ḡrāz purificatorē spūs. hoīes
illi sine christo sicut nec haberi p sine expo-
qui eā cui vult. et q; cito vult cōicat. Patuit
in illo latrone benedicto/ comite suo in pas-
sione et regno. Impassibilitas nec in via
pot haberi. neq; in patria. sine stabilimen-
to gratie. Iuxta illud bonū est gratia stabili-
liri cor. Lofunditur in hoc iuxta quod pre-
tactū ē. philosophatiū nōnullorum vanitas
presumētiū per theletas. seu purgationes
aliquas sacrilegas. sic a passionib; absolui-
tū virtutib; armari moralib; q; in exitu mor-
tis. anima libera scandet celum. Qualia
dixerunt Dorphizi Plotinus. et Appoloni-
nius teste Augusti. et de civitate dei. Po-
nit et aliud simile Albertus in fine de intel-
lectu et intelligibili. Passibilitas anime
fit sepe occasio virtutis exercende sicut pa-
tuit in apostolo Paulo. Declaratur insu-
per ex virtutib; per tentationes varias
prouenientibus. quas esse cum passionib;
bus nemo nescit. Unde qui non est tenta-
tus quid scit. Et per multas tentationes o-
porset nos intrare in regnum dei. Quo cir-
ca concluditur ex premissis atq; subsequē-
tibus/doctrina saluberrima q; non ex ab-
latione passionum anime. sed ex obserua-
tione madatorum dei deber sumi religiosi
profectus argumentum. Hoc etiaz in mis-
sarum celebratōne locū habet vt celebratu-
rus no tantundē interroget. si sibi deuo-
appareat. recollectus et tranquillus. q; cum
si pcepta seruauerit dei. et seruare proponit
no iuxta p̄p̄iam estimationē. sed regulam
euangelicam a sanctis patrib; declaratam

Super Magnificat

• 84 •

Siquid in sentimentis suanibz ei additū fuerit lucro deputemus. sicut ultra panem deputamus vnu quasi pitantiam vel sa/poris cōdimētū. **M**assibilitas aie necessa/rio cōiungitur pnti vite mortali. nec aliquā minus in contēplatiua q̄s in actiua. tam ex/terius q̄s interius. tam in bonis q̄s in malis. **L**icet dñerū finibz et meritis. **P**robāt hec exēpla brōꝝ pcedētū. cū expientia pntiuz. **D**ispēsat et hec deus frequēter vt nō appo/nat se hō magnificare sup terram. **S**i duo/tis pmittit aliquā talis apparetē deuotio in/laqueū in retributiōes et in scādalu. **V**e/ nobis ab hoc scādalo. **N**uid hic nob̄ erit/tutū. cū nec tuta sit ipa deuotio. **M**assibili/tae dñ a multis viatoribz tolerari potius q̄s vt excutia seniri. **D**ivisiōes itaq̄ grā/ru sunt. s̄lē et administratiōes. in q̄p aliq̄/bus expedit passiones aie cū virtute et rōe/miseri. vt in bellātibz p republica q̄ ad ira/scibilē. et q̄ ad occupiscibilē in vroratis. fi/lion pcreationi vacare debentibz. **E**t ita dñ multis que vitam actiua respiciunt. In quibz maius est virtutis meritū. q̄s veniali/um passionū detrimentū. **M**assibilitas aie/obstare solet plurimū querentibz contē/platōem. et suauitatē quietis interne. **C**ō/sonat omnis doctrina sc̄tōꝝ. q̄ regulariter ad cōtemplatiōis q̄tem nemo puenit. ni/si passionibz edomitis in anima/et si nō ra/dicitus euulsiſ. **E**t hoc quō fieri cōuenien/tius. an in solitudine an in multitudine spe/cialis est cōsideratio. **S**ed nō oēs capiunt cōtemplatiōis donū in se. p cōplicationeyel statu. cōditione vel officio. **D**iscipulus Bratus mihi est ternarius ūte. q̄ternarum cōsiderationū. **E**t q̄uis vt infers nouissie non omniū sit pfectā q̄rere passionū mori/ficiōem. sicut nec altitudinē cōtemplatōnis. nihilominus audire cupio de fructibz mortificatiōis hmōi. q̄tūs istos cōcupisce/re et si nō obtinere. fas mihi sit. **D**aḡ. Assignabo. vñ. vtilitates ex cātico Marie sumptas. nō eas. psequēdo. sed punctatim annotando paucula. que latius alibi legere et si deus sensum aperuerit viuatius ex/periendo poteris intelligere. **D**iscipul⁹ Ut placet. **D**aḡister. **L**osequit̄ ad edo/matiōem passionū in aia iuxta decursū cā/tici canticoꝝ Marie. Primo altior. latior sublimior. et alacrior dñi magnificatio. **T**osequit̄ sc̄do iocūdior indeo salutaris no/stro sp̄us exultatio. **L**osequit̄ tertio pñu

dior. quā respicere dignabitur dñs humili/atio. **L**osequit̄ q̄rto p fundior ad bñtu/dinem approximatio in edificatiōem aliorū/dantiū laudē deo. **L**osequit̄ q̄nto diuni/nois in se apnd alios sc̄ificatio. **L**osequit̄ vi. copiosior dei p generatiōes et gñatōes se/timēs mia. seu miseratio. **L**osequit̄ septiō/mirabilior et gratosior et cauitor tra sup/viam cordis et mētis displiōez. quā leuera/divini bra chū potentia facit. vnitio cordis/ seu recollectio. **L**osequit̄ octauo p celſi/or et celſior depositis de sede sua supb/passi/onibz et demonibz hūiliū affectionū et aia/rum sublimatio. **L**osequit̄ nono opule/tior suauior et diminior. esurientū iusticiā/repletio. dñ diuites sibi dimittunt̄ inanes/omni bono. **L**osequit̄ decimo misericor/dior istoꝝ. q̄ fide et moribz sunt israelite pu/eri susceptio. **L**osequit̄ undecimo p ei⁹ im/pe tratiōem diuine mis̄ sup nos ample/xans recordatio. **L**osequit̄ duodecimo p sp̄icatio oīm q̄ locut⁹ est deus ad patres/n̄ros. pphas et doctores reseratio. **D**isci/pul⁹. Preciosos eliciuisti fructus. pueni/tes ex mortificatiōe aialis affect⁹ cū appen/so sp̄us studio. Nos istoꝝ pricipes fructu/um faciat in terris q̄ pficiant̄ in celis. vbi de⁹ q̄s pdestinavit̄ vocauit. iustificauit ma/gnificauit glōse cātantes in idipm. Dagni/ficat aia mea dñm. **D**aḡ. Fecit tibi ma/gna q̄ potēs ē o Maria. fecit et tibi magna/sc̄m nomē eius. Nomē et verbū fidei qđ et/eui credidisti o btā et btificāda p oēs gene/ratiōes. Nō es ingrata bñficijs dei. cōfites/illa q̄tūs vñ exēt flumina grāꝝ illic reuer/tantur. **D**iscipul⁹ Affer rōem q̄re Da/riā btā dicent oēs generatiōes. **D**a/gister Dabit ex fine rō. et ex affinitate quo/nia m̄f est illius q̄ fecit oēs generatiōes ce/li et terre et oīm q̄ in eis s̄nta. Jo iure dñ m̄/pietatis et cōsequēter oīs diuine magnifi/cationis laudis et gle. **D**iscipulus q̄ pa/cro sic. **D**aḡister. Mirabilis accipiat̄ deductio. led vera. Itaq̄ pietas ex affinita/te et affinitas ex generatiōe cōsurgit. Est ei/ pietas in genere q̄dā amor. puenies inter/aliq̄s ex radice vel cācuiusdā affinitas mu/tue q̄lis est inter pentes et filios et ecōtra. q̄lis inter ciues et ciuitatē suā vel patriā. q̄lē/pterea nos dicimus habere ad deū p̄z no/stri et dñm. q̄ vicissim pius erga nos eēlau/datur. q̄ possedit. fecit et creauit nos. Vñ/ pietas de q̄ magis ad ppositū q̄ concernit.

• Fin. •

Tractatus Quintus.

mutuaz dei ad nos habitudinem describē potest. **Pietas** est amor pueniens eo q̄ dei genus sumus capaces atq; pticipes eius. Fundatur in hac pietate q̄libet altera sic a diuina paternitate. oīs fm aplm p̄nitas. in celo et terra noīatur. **Lū** ergo btā nostra sit mater huius patris nři. p̄sequēs ē ys sic mater pietatis et origo eius. **E**st vō pietas ex affinitate q̄ finez dicit. **D**iscipulus **P**lacer deductio. **D**agister Quāto magis si vltra p̄gredimur. attēdentes illud p̄clarissi mū de se et a se p̄conū. Ego m̄ pulcre dilectionis et timoris et agnitionis et scē spei. in me omnis gratia vie et veritatis. **D**iscipulus Elucida distinctius. **D**agister De scripsim pietatē q̄ est amor pueniens eo q̄ dei genus sum et capaces eius. Nulla vō pulchrior dilectio. q̄s in amore fundata et talis pietatis. **D**iscipulus Assentio Doece qđ sit m̄ timoris et scē spei. cōuenit enī materie quā de passionib; mō tractabam. **D**agister Cōuenit scio. p̄terea nō insci aut impudicus hec induco. Si qđ amor ē origo cuiuslibet affectiōis alteri. Est aut maria m̄ pulcre dilectionis. sit igitur ncē est. mater timoris et spei et leticie et doloris. qualis est illoꝝ q̄s btificat lugētes filiū ci?

E. **D**iscipulus Nō hēo qđ h̄dicā. **D**agister Cōuerte nū recordatiōem tuā ad tractā prius in p̄ma cordula p̄ntis psalmi marie decacordi. et lati in libro de canticis inuenies. fecūdū pie exercitatiōis et cōsolatiōis instrumētū sub figura multiplici. **D**iscipulus Scio qđ suggestis. sed nescio si curi osa magis q̄ officiosa reputabī h̄mōi figura. difficultis scribentib; fantastica medi tantib; yana deuotis. Quid ad nos inquiunt de figuris et notulis ambulare q̄rentibus in simplicitate cordis. **D**agister Nemo quēpiam cogit. Scio mibi p̄fuisse p̄ fastidio ex varietate tollēdo. p̄ recordatiōis facilitate. p̄ sūiarū multiplicitate. Cōstituit enī figuratio. nō vt mālura sp̄ sit in imaginatiōe. sed q̄ ad intelligentiā puram/forti imaginationē trahēda est fantasmatiōib; suū patis. **D**iscipulus Arduū istud nimis atq; rarissimū. **D**agister Vanū est nob̄ fateor ad hoc ipm an luce spūsceti surgere. fiat qđ sequit. Surgite postq; sederitis q̄ māducatis panē doloris Doleam p̄bus i morificatiōe vicioꝝ et passionū moderatione. Tollantur si placet. p̄tractiōes linearū. de tur ordo sententijs vocib; et terminis.

A. **F.I.O.** Spes. c. Pietas. i. Timor. o. **V.** Dolor. v

Parū refert ordo tal' a crucis vel rote figura. Sufficit nū nobis ad omne cantū cū spūale talis ordinatio. **D**iscipulus De licatus esse videbis q̄ respueri. **D**agister Ecce vides cōstitutā in medio pietatē. q̄ q̄ tuor ex equo respicit alias affectiōes. q̄s coꝝ pie gandeat. pie speret. pie timeat. pie doleat. Quisquis hoc fuauerit. securus sic virtuosus est. psaltes est dñi in psalterio iō cūdō cythara. in omni generaliter musico instrumētō. cū cātico symphoniam et choro. **D**iscipulus Fac ergo manifestū. **D**agister Descriptio pietatis facit illud p̄spicuum. Sane si pietas hoīs ad dēū ē integer amor ad ipm eo q̄ ipius genus sum. capaces eius atq; pticipes. Subsume descriptioes alias utiles nimis. Pietas dolens est affectio pueniens ex cōsideratiōe dissimilatiōis ad dēū. Pietas sperans est ex affectōne primādi deo vel herēdi. Pietas timens ex renisu et fuga elongatiōis a deo. **S**i sp̄ uno pio q̄ tenore fiat circa pietatē circūtus. sequit armonia id est ad unitatē resonantia suauis et secura q̄ tēpata. Sp̄ enī et dolor erit gaudiosus. et gaudiū dolorosus. Sp̄ timorata et timor nō despans. imo quilibet. mixtus erit cum qualibet. Fiat insuper mirabilis temperie quasi complexio mixti vni tempati ppter vniōem in cēstro pietatis. q̄si in vita cōciliāte ūrierat. Sicut si h̄mōi cor necessario est in mortib; suauissimū. velut hūorib; tpatis. Sic i vi ta morali fil' et meritoria vnuax et iocūdum sp̄ ex eq̄ gaudēs tristis sperās tiēng. Et cōtra si pietas abscessit. defluēt iste passio nes. armonia dissipabit. tanq; ab horolo; gio sine p̄odere sine mō vel ordine. tanq; po stremo decor a cadauere sine vita. Obuiabit ista rotatio sensualis regulari cōlem dīxiū circulo rōis. **D**iscipul Speciosa sunt ista dū audiūtur sed imper obliq; circuli. sensus deorsum iugiter ad tpalia se de pm̄es v̄ehemētior ipellit et circuit. **D**agister Nō clam me est sed vincere. sed obli stere sc̄dm pietatē hoc opus. hic labor est. m̄re pietatis adiutrice. **T**orro si scire de lecat qđ sit magnificare dñz qđ exultare i deo salutari nřo. cū oībo ad collaudatiōem spectatiōib; in hymnis et cāticis. qđ lucidiꝝ ex pietatis rōne descriptiōes assignare;

Super Magnificat.

84

Quid est magnificatio domini si queritur
Dic q est sp̄s pieratis corde ore vel operē.
 pueniens ex cōsideratione vel prestatione
 diuine magnitudinis et maiestatis sui dñi
Est enim maiestas q̄si magnitudinis stat⁹
Quid exultatio sp̄s in deo si q̄ritur. **Dic q**
 est pietas prestans in gaudij signo / qm̄ de
 us est salutare n̄m. **Dic itaqz** cōsequenter
 ad interrogationes de bñdictioē. i. bōa do
 natione de grārū actione/de adoratioē. de
 latria. de religione. de tubis ductilib⁹. d̄ cor
 dis et organis. qm̄ hec oīa sunt pietas ad
 deū/talib⁹ signis et indicib⁹ se prestas. **E**st
 aut̄ pietas vt dicimus ad deū amor integer
 eo q̄ dei genus. capaces et p̄ticipes eius su
 mus. **Digna** vō deus vicissitudinem ad
 genus suū refundere. imo puenire in bñdi
 ctionib⁹ dulcedinis. maxime p incarnatio
 nem. p q̄ cecinit mater ista pietati/canticis
 suū nouum. **Magnificat** aīa mea dominū
 et sc̄m nōmen. de q̄ superest nō colloquēdo/
 sed differendo subire tractatū. tu interim si
 luceris. **Discipul⁹.** Superst aliud speciali
 us insinuandū fundamēntū. q̄ rōne beatā
 nostram dicit oēs generatioēs. **Magnifi**
cator. Rō iam p̄acta est ex fine. oēs q̄
 generatioēs sunt affines ei. nō q̄litterūqz. sed vt
 matri. Debent idcirco cognoscere bñficio
 rum largitiones ex ip̄a pcedere. hec aut̄ res
 cognitio/est sua bñdictio. Quia in redices
 ea q̄ sequitur. **Dic q** omnes generatio
 nes. bt am̄ dicūt mariā. sicut ad ip̄am oīs
 habent pietatē. saltem naturale. Rō q̄ na
 turalē hñt amore oēs generatioēs ad eam
 fin⁹ genus suū post dñm n̄m ih̄m xpm.
Dic q m̄ est effecta. **Clamat** idcirco. Ve
 nite ad me oēs q̄ cōcupiscitis me et a gene
 ratiōib⁹ meis adimplemini. Et iterū. **De**
 moria mea in generationes seculoz. **Sic**
 mia dei est a pgenie in pgenies timentib⁹
 eum. **Dic q** generationes hoīm. degene
 res sunt habēde. q̄ mariā nō p̄ie colūt. nec
 beatā spontanee recognoscūt. Addit⁹ spon
 tanee. q̄ velint nolint. ip̄am naturali pietā
 te venerant et colūt quēadmodū d̄ demōib⁹
 ait Jacob⁹ q̄ credūt et cōtremiscūt. **Dic**
 p̄terea q̄ ab initio et ante secula creatā sit. H̄
 est p̄destinata cā finis et affinis oīm genera
 tionū q̄ debent iō recognoscere et bñdice
 regenūsuū. imo regenerationis initiū post
 xpm. **Dic q** apud generationes seculoz.
 generatio p̄terit et generatio aduenit. Ipa
 vero est terra p̄manens de q̄ veritas orta ē

q̄ m̄et ī eternū. **Dic q** nob̄ oībo affinis ē
 velut in omni genere affinitatis ista quaž
 benedicūt et beatificāt omēs generatioēs.
Est soror ab humana specie. est m̄t ex n̄ra
 post filiū regeneratioē. **E**st cognata cū an
 gelis et nobis. ex similitudine intellectual' na
 ture. **E**st vñu cor nobiscū vna aīa/vn⁹ ani
 mus et vñus sp̄s/ex dilectioē obligatioē
Dic q p̄inde fiduciā magnā habem⁹ ad
 ire in oīb⁹ necessitatib⁹ nostris. sue thronū
 pietatis. **P**lane despiceret nō pōt gen⁹ suū/
 que mater est pietatis. cuius origo p̄gredi
 tur ex generis vnitate. **Discipul⁹.** Brat⁹
 ita dicere desidero gratis affecto colere be
 nedicere et p̄dicare brām et beatificandam
 p omnes generatioēs. q̄ fecit ei dñs mag
 q̄ potens est et sc̄m nōmen eius.

Sequitur altera .5.
 p̄tio sine dialogo de sancto noīe dei ybi
 de triplici noticia dei p notulas. lxxii.

Prima notula

Magnificat aīa mea dñm. q̄ fecit
 mihi magna q̄ potens est. et san
 m̄ ciū nomē eius. **M**agna sunt
 et magna nimis oīvirgo brā. q̄ fe
 cit ī aīali portione dñs p incarnationem
 sui. dñ supuenit sp̄us sc̄tūs in te fecūdās ne
 dū in mēte sed in corpe/et virtus altissim⁹
 obumbrabit tibi tam in corpe p extinc
 nem fomitis/ q̄ in mēte p insulioēz effectu
 alem noīis sui. vt expimēt aliter agnosceres
 oīscā sc̄tārū. q̄ sc̄m nomē eius. **S**anctū
 nomē impollutū/incōtaminatū/cōsecratū
 cōfirmatū/sine terra/sine cōcretiōe mate
 rie/et ab omni p̄sū impuritate liberū et as
 lienū. **S**c̄m nomē illius q̄ dedidit filio tuo
 Jesu xpo nomē salus. Nam iō ih̄s a deo et
 angelo et hoīe noīatus est. q̄ saluum faciet
 p̄plū suū a peccatis coꝝ iō dicēte. q̄ nō
 venit ad p̄m nisi p mē. **S**ed obsecre
 te beatā. cui fecit magna q̄ potēs est. obse
 crat te paup/erul/et aduena/nō abscondas.
 (O pulcertima et prudētissima feminarū)
 nomē istud sc̄m filij tui. q̄ fecit tibi mag⁹ q̄
 potēs est. nō sileas a me neqz taceas a me
 tu tuo et puer tuo. Lupis glificari nomē
 istud p te. indē gliaris te brām dici p om̄s
 generatioēs nō ppter te sed ppter natū de te
 hortaris cū p̄s. et dicis. **M**agnificate dñz
 meū et exalte nos nomē ei⁹ in idiūm. **L**o
 sciens est et testis meus fidelis ī celis dñs

.An. 2.

Tractatus Quintus.

qui tecum est iam non in utero carnis carnaliter sed spiritualiter in utero tam corporis quam aie. **C**onscius inquit quod est studiatae meditata est mens cogitare quod est quod est nominem scientiam eius. non quod est apud se. quia nec possibile nec fas istud mortaliter inquirere sed apud creaturam suam imágines sua notatae et sui capacem quod me creare dignatus est. non meo merito. **Q**uid enim me reri potui postquam inesse fui. **S**cripsit de divinis nobis collaudator tuus Dionisius dominus. **O**bstatque omnes generatioes hebreorum grecorum latinarum et omni generali natione omnium et linguarum. **S**cripsit et docuit quod noia scimus dei sumuntur ex triplici via seu consideratione. **V**ia causalitatis et symbolice sicut in divinis ex sensibili. **V**ia supeminetie ex intelligibili. **V**ia abnegationis per superna tales excessus. **D**ic obsecro mihi. dic bendi cta inter omnes mulieres. dic ubi pascat. ubi cubet dilectus tuus iste ex dilecto. dilectus amicus tuus. dilectus et amicus per amorem. **T**rahe me coram te post eum in odorē vnguentorum suorum sicut et tuorum quoniam omnia sua tua sunt. tibi non est oia in omnibus quod cubat et pascit in lectulo florido metus tue. et tu in secreto cubili maiestatis sue apud premum quod fontale principium est totius diuine maiestatis. **I**bi pfecto dorsum miris sue. **I**bi cubiculum genitricis sue. **I**bi post deosculatiōem scaram et pudicā docet te. **D**oce patrem quod est nomine scientiam eius. docet si sufficienter modos cognitionis explicavit paulus conscientiam verborum quod non licet homini loqui. quod ex te muliere dicit ipsum factum sub legge. **M**uliere si quidē illa quod fas habet dicere. **E**go mir pulchre dilectionis. cum ceteris in laude sapientis tibi per ecciam anthonomatice et emphaticae laudabiliter attributus. dasce quod so sufficiens. sed et ad plenum nomen dei. quod zed modum ab eo sit expositum cum ait. **V**idem non per speculum et in enigmate. tunc autem facie ad faciem. **E**cce triplice inuenio nos scientiam cognitionis. speculari enigmatis et faciale. **P**rima et secunda nobis hic cocedetur et nūc. terciam tunc in re. nūc in specie sola probata. **D**oce si scientiam perdo. si scientiam regno. quod et quod sit hec triplice cognitio. **A**udiā quod loquatur in me dominus per spiritum sapientiae et tue. sapientiam per essentiam. et tue per gloriam singulariter semel loquitur deus et id ipsum non repetit. **H**abes legem et prophetas interrogans diligenter eos et dicentes tibi. fiat ita. **S**ed assit spiritus tuus bonus interrogans. **A**ssit et audiens ne vel stulte et indigne interrogaret. ne

responsiones denique datas auri bus surdis accipiat. sed obediat spiritui rotiens inculcanti. Qui habet aures audiendi audiat. **N**on sic cor incrassatum nec oculi metis cecidit. **A**udiā videā et intelligā per disciplinā scripture dicētis. per os prophetarum phrazes et theologorum quae admodum noticia dei quod est nomen suum multipliciter acquisitum maxime nūc intellegit. resonas illud apostoli verbū. **V**idem non per speculum in enigmate. tunc autem facie ad faciem. **E**t quod ponit visionis verbū quod est si omnis de deo cognitione sit visio cum visio quod liber videatur esse cognitione. et intuitiva cognitione. **M**ulta vero sunt noia de deo quod non significat intuitiva cognitione. **E**st ergo per medium inquisitio dignissimum quod sit intuitiva cognitione sive visio. **C**ognitione intuitiva est apprehensio visus vel oculi corporali nichilominus extendit se ad oculi sensus corporales quoniam immo ad oculum vim perceptivam. **P**otest autem describi cognitione intuitiva quod est simplex et immediata cognitione rei. secundum obiectuale directam immutationem in se vel in propria sua specie. **P**ater descriptio quod convenit omni et soli cognitioni intuitiva. **D**iffert a complexe et mediatis cognitionibus retinuerat. quod non causantur nisi obiectuale et directa immutatione in sensu in propria sua specie. quales sunt cognitiones abstractae complexe vel incomplexe quod fiunt per alienas species in imaginatione vel ratione. rebus absensib; seu non existib;. **V**ideamus autem quod cognitione intuitiva sic descripta sit idem quod experientia vel experimentalis perceptio seu noticia. Posset hoc numerari per singulos sensus. **S**ed est dubitatio si cognitione beatifici imediata et intuitiva quod sit per propriam speciem derelicta in sensu. deficiens vel absens te obiecto. Qualiter enim diceatur cognitione immediata de re. dum necessario requirit media species. **Q**uoniam præterea diceatur experimentalis cognitione dere quod absens est vel quod nullo modo est. Optet hic propter concordatiā doctorum de cognitione intuitiva et imediata requiri quod cognitione diceatur et quod dicatur imediata. Perinde venit ad cognoscendū quod et quod sit modus visio intuitiva noīet. **E**nvenimus autem quod quadruplex medius in cognitione unum eleuant. alterum contempnans. alterum adducens. aliud distinguens. **E**ccepliū in ostensione coloris. primo requiritur lumine medius eleuant potentiā visuā. respondens colores in esse spūli. visibili et dyaphono seu spicchio. **H**oc autem medium non impedit quin cognitione

coloris dicatur immediata. **E**st fm me dū cōtempans obiectū visibile oculo corporali. vt seruetur armonia cōueniens oculū / vt non ab excessu visibilis destruat. **A**pterea p̄nū et p̄spicū nimia radiatiōē / p̄ portionē excedat ad oculū. **S**ed nec tāle mediū phibet cognitionē immediata dici et intuitiua. Quid est mediū tale / nisi p̄ portio cōplexionis organi vidētis. **E**st mediū tertīū deducēt obiectū ad oculum q̄r sensibile positiū supra sensum / non facit sensationem fm **A**resto. et experientiā. **P**ropterea necesse est sp̄es esse medias. q̄ deducunt p̄ mediū cōueniens in cōtempatā rez sensibilem / ad p̄prium sensum suū. **D**iscursus reg omnes et singulos sensus et ita videb. **S**ed nec obstat tale mediū quin cognitio sit immediata et intuitiua. **A**lioquin nullā talis esset in sensu de rebus ad extra / nisi q̄ sit de sp̄ebus et actib ad intra de intelligibilibus. vbi bene reperitur aliq̄ res immediate cognosci p̄ essentiā suam. nulla specie mediātē sed actu distinctā are. **E**st q̄r tum mediū cōiungens obiectū cum potentia. **V**ocat autē h̄mōi mediū actus q̄ res intuitiue videtur. forte etiam habitus insensus vel acq̄lit p̄t dici tale mediū / nisi melius referatur ad mediū eleuans. **C**ertū est autē nec mediū tale cōiungens potentiam cōobjecto reddit cognitionē dici mediata et nō intuitiua vel experimentalia. **A**lioquin nulla creatura haberet immediatam cognitionē. q̄r solus d̄ns est sua cognitio actualis fm articulū p̄fisiē. et veritatem.

Remanet tamen ex p̄dictis satis aperte difficultas p̄dicta / si res possit dici videri i intuitiue et experimentaliter / dū non est vel absens est. **D**octrina cōis artistarū tpe meo / nō habebat inconveniētem hanc positionē quin sol absens a nō hemisferio videre fuit intuitiue p̄ lumen suū in aurora. qn sonus audiatur dum nō erat. Ita de reliq̄s sensib⁹ / ex quo species simplex et p̄pria erat p̄ sens. q̄i deducens obiectū ad potentiam. **N**on tanter addimus ad sp̄em q̄ sit simplex et p̄ priane cogamur cōcedere noticias sensus cōis et imaginationis et rōis de rebus ad extra / esse intuitiua. **E**st doctor vñus q̄ potuit medianam noticiam inter intuitiua et abstractionē simplicem. dicens in casu nostro. q̄ noticia q̄ p̄sēt obiecto et causante sp̄em. s. in oculo / dicebatur intuitiua. desebat autē esse intuitiua. i. verebatur i ab-

stractiua corrupto seu abūte obiecto. **M**obilominus positio p̄or p̄babilis est. q̄ non deputat inconveniēs. q̄ res videatur intuitiue dū non est. **P**ater in deo q̄ omnia ista q̄ non sunt intuitiua. **S**imiliter et beatitudo in eo. imo et p̄phetica visio de abūtibus in suo lumine magis dicēda videtur intuitiua q̄ abstractiua. sicut et in angelorū cognitione. p̄ innatas a creatione species vel receptas. **A**uget vero difficultatem hāc consideratio p̄spectiuo p̄ dicentiuo / visionē non fieri. nisi sub euersa piramide. cui⁹ basis est in re visa. et punctus cuspidis in oculo. **R**uris determinat decretalis 'bene' dicti. q̄ beatitudo formalis consistit in duobus actib qui sunt visio et fructio. sed ad dīt q̄ obiectalis beatitudo est ip̄e de⁹. **N**on ergo p̄ possibile vel impossibile q̄ subtrahente se deo in rōne obiectali / quemadmodū libere potest / maneant illi duo act⁹. visio et fructio. nunq̄d dicetur iste p̄us beatus etiam nunc beatus formaliter et intuitiue. **A**ugetur amplius / si considerem⁹ omnē creaturam q̄ p̄patitur ad deū in ratione vestigiū vel imaginis. tanq̄ i ratione speciei rep̄tantis deū q̄q̄ p̄ analogiam. Sed non minus q̄ radius. q̄ lumen soli competet ad solem. licet non sit eiusdem s̄be cum sole. **V**idens igitur creaturas et intelligens. id est intus legens habitudines huiusmodi imaginis et vestigiū in triplici genere cāc. efficiētis formalis exemplanticis et finis / nem dum intelliget inuisibilia dei p̄ ea que facta sunt. iuxta verbū sapiēt et apli. sed habebit noticiam intuitiua deo non minus i mediata et propriam q̄ habeat oculū de suo obiecto pura de sole p̄ lumen suū viso. **H**oc nullus videtur concessisse. imo damnatus est articulus q̄ deus hic immediate p̄ essentiā videatur. **E**sī non immediate. ergo nec intuitiue. **A**ddamus ad difficultatem et tra articulū q̄ exītē homine p̄spectu dicimus q̄ homo videat. constat tñ q̄ oculus corporalis non attingit ad substantiam hoīs. sicut nec alius quiūs sensus. **D**oret ergo q̄ referat ad visionē intellect⁹ / visio substantie hoīs vel essentiae sue. **A**c p̄ inde ponūt aliq̄ q̄ obiectū intellectus naturaliter et p̄ statu p̄nū / est quidditas rerū naturaliū. habita p̄ abstractionē intelligētie vel intellectus agentis ex fantasmatib⁹. **N**unq̄d ergo agentis hec intellectualis cognitione dicetur intuitiua. **P**rocedamus.

¶ 3

Tractatus Quintus.

ultra. q̄ si requiritur et sufficit talis abstractio / hic nos non plus cognoscimus s̄ bas seu quiditates rerū materialiū q̄ dei quiditatem. nec plus aīam nostrā q̄ angelī cam naturam. imo breviter nihil intelligimus intuitiue et experimentaliter de rebus / ni si sola accidētia. nec iam p̄ intellectum in / tellectus est. sed p̄t inſtituit in sensu exteriōres. p̄ se vel p̄ vires p̄prias. si ponuntur sub ſtantialiter ab eo diſtincte. Sed neq; poterit haberi cognitione ſimplex et immediata et abſoluta cuiuscumq; dñe ſbalis. imo nec diſterētis accidentiū. qd cōcedit vnuſ doctor

D. **Q**uid p̄terea ſi cōcēſſerimus cū Augu. q̄ nō poſſumus hic habere cognitionem ſinceram de rebus / ni de luce diuina. nunq; op̄tebit q̄ in omni cognitione veritatis. p̄fert ſincere cognoscatur lux diuina / ſaltem in ſuo lumine. ſicut agnoscitur ſol in omni viſione corporali colore p̄ irradiatiōem lucis aut luſminis ſolis. et ita redibit q̄ deus hic intuitiue videtur Deniq; ſupeſt exponendū qd apls intelligit dñi ait. Quidem nūc p̄ ſpeculū in enigmate. tūc aut facie ad faciē que ſit diſtinctiō inter iſtas tres viſiones. **D**iſtinctiōes iſte ſunt diu mihi multūq; qſite ſed nec ſatis appetet exiſtūs niſi p̄ noīm diſtinctionē / que noīa cū ſint ad placitū. ſi p̄ ea cōſter de rebus ſententijs ſatis debet eē inquirentiō veritatē maxime p̄ disciplinam et doctrinam. ſed non ſatis ad experientiam. **P**oſſumus itaq; de noticia intuitiua loqui generaliter magis p̄prie loqui p̄p̄iſſime. Diſtinctiōem p̄ſcriptā / de noticia intuitiua loquēdo ſez. put viſio et intuitio ſe extendit ad oīm vim p̄ceptiuam ſui obiecti ſimpliſter et immediate ut dicimus. vide quōb; ſonat. quō redoleat. quō ſapit. **S**ic dicit de intelligentie hec dicimus q̄ bene ſentit. Et inde venit ſententia generaliter Dis p̄ceptio obiecti ſimplex et immediata p̄t appellari intuitiua. ſiue obiectū ſit realiter p̄nſ iſe. ſiue p̄ ſuam ſpēz tñmodo. ipo deſtructo vel abiente. quemadmodū ſolet dici q̄ oculi uide et auris audire res aliquas iaz deſtructas vel ablatas p̄pter ſpēz colorū vel ſonoꝝ que remanent in exteriori ſenu. ſic p̄ tactum eſt. Aut ſi miraculoſe viſio cauſare tur a deo in oculo vel i obiecto cauſata ſeruaretur. Cadent etiam hic exempla de coloribus qui videntur alij q̄ ſint. ut in iride et in nubibus et in vitris ſuppoſiti obiectis et oculo linea recta viſuali. **D**at

gis p̄prie nominatur intuitiua noticia que fit obiecto p̄ſente. et actualiter immutante p̄ ſe vel p̄ ſuam ſpeciem immediate. Exemplum cōmune eſt / in ſenſibus exterioribus p̄ differentiam ad interiorēs. **P**roprijs ſime vero noiatur intuitiua / cognitione que cauſatur ex obiecto p̄ ſeipſam et eſſentiā ſi. abſcq; ſpecie media. **S**ic enim deus intueſ ſeipſam. ſic angelii cognoscunt eſſentiā ſuas licet p̄ actum ſupadditum. ſic cognoscim⁹ noſtros actus interiorēs. ſic p̄cipimus im mutationes paſſionum p̄ ipaſmet paſſioňes actualiter imutatē ſine ſpecie media. licet non ſine actu p̄ceptiō medio / quoniā am hoc p̄prium eſt ſoli deo / q̄ ſit ſua perce p̄tio. **E**licimus ex p̄missis / q̄ omnis noticia p̄p̄iſſime intuitiua. ac p̄inde noticia que habetur p̄ deuotiōem et ynionez men tis ad deum / nequaq; fit aut fieri potest / ſi ne cognitione preuia vel comite fīm. **A**ut ex p̄ceptione tali conſurgit Elio qui in plantis et in animatis poneretur delectatō. **S**ed et cū vi phīca ratione loqui nos patet. Fundemus iſtud dictum p̄ aliq; veritates. **D**ans formam dat consequentia ad formam. Ita eſt phī et experientie. cōsequēs vero ad omnem formam. tam naturalē q̄ realē q̄ intentionalem q̄ ſpūalem. ponitur eſte coaptatio vel inclinatio vel appetitus vel affectus ſpontaneus et ſuavis aut volūtas tendens in finem ſuum. Quisq; ſit iſte finis primus mediatus vel ultim⁹. **C**eterū ne multitudiō nominū nos impedit / appellaſſamus consequens illud ad oīm formam / noīe amoris. de quo Aug⁹. Amor meus pondus. in illo feror quo cumq; feror. Eſt aut in omni re pondus ſuum. Omnia enī in numero. pōdere et mensura formata ſunt. de quo Jerothenus referente dionisio cōpoſuit hymnos amatorios. **C**eterū de multiplici amore dei. ſparſo per creaturas. de quo Boe. O felix hoīm gen⁹ ſi v̄os aīos amor quo celū regiſ regat. Et diuinus ignatius amore igneus Amor inquit meus crucifixus eſt. de quo amore p̄ellule martires glīate ſūt inter tortēta no minatim Agnes et felicula cū ceteris. Ecce inqt felicula ſicut cepi videre amatorē meū xp̄m in quo amor meus fixus eſt. Un de dicit affectio. **C**oncludit ſtatiū q̄ amor vel affectio aialis. rōnalis et intellectu alis / nō cauſatur ſine cognitione preuia co mite et cōſequente. **O**mittamus iſterea de

Super Magnificat.

84

amore vel affectu/retū in amorā, qui utic
amor vel appetitus/cū sequitur formā na
turalē ipoꝝ ad loca sua: tanqꝫ fines sue cō
seruationis. sicut ignis/causans ignē dat
formā suam.cū inclinatioꝫ ad locum suū
surſū in qꝫ datur. si est. mouetur aut̄ si nō ē
impedimento cessante. **R**estrīgam⁹ ad
amorem triplicē qꝫ p̄posito nō cōgruit. vt
ostendam⁹ qꝫ deus p̄ amorem cognosci nō
potest sine cognitione p̄via et omittit. **S**ic p̄
inde palā fieri. q̄ sit et q̄lis cognitio p̄ amore
perperimentale ei⁹ noticia. et q̄liter intuitua
dici potest. **T**rag⁹ p̄cepto amoris vel affe
ctualis vel experimentalis/est p̄ prius in
tuīua. nō qđ sp̄ de redilca. h̄ de ipo amo
ris actu vel affectu q̄ tentatur i⁹ dilectū. **S**i
stat h̄ oro deuora mēs. et accidat qđ int̄edit
hec veritas ostēdere. Dicit em̄ duo. **V**nū
q̄ amor vel affect⁹ sentitur intuitiue vel et
gimēraliter p̄prie et p̄ essentiam. et hoc tertio
dicimus. n̄i se cōiungat amanti immediata
p̄ essentiam suā. et nō p̄ alienā sp̄em. non
tūlī actū cognitionis medie/inter amā
tem et amatū. q̄cūlibet amatū sit eēntialē
p̄n̄ amata. **E**p̄iamus exemplū p̄mitus
dēcertio in diuinis et in beatis. **T**rag⁹ de⁹
pater/nō pdyut sp̄m/n̄i p̄n̄ origine p̄
dixerit verbū. qđ in forma dei est fm̄ apl̄z
Porro generādo et cōicando verbo forma
dat cōsequētia ad formā. Quid aut̄ cōseqn
tius ad formam est nisi q̄ inclinet et affici
tur ad suū p̄ncipiū/et locū generationis sc̄z.
quēadmodū exp̄imur in generatione natu
rali ignis vel aliorū. quib⁹ post mēsura nu
merū et formam. datur pondus amoris na
turalis ad locū suū. et hec quidē materiali
ter in immaterialib⁹. in sp̄ualib⁹ sp̄ualib⁹. sīc
in angelis. sīc in aia rōnali. imo sicut altio
ri longe mō in verbo diuino. qđ ex forma
diuinalis p̄n̄itatis sibi cōicata/cōsequen
ter inclinatur afficit in amorā. et zelat per
amorem suū spiratū/q̄ sp̄uſ sanctus est/re
dire ad p̄m/circulo cōplerissimo/vbi nō
differt alpha et o p̄ncipiū et finis. Et hec
circulatio in eternū est. sicut et erit. sicut pa
ter eternaliter dat formam suā filiorū conse
quētē rādem vim spiratiuam cōicat filio.
q̄m vim spiratur cōcorditer sp̄uſ sanctus
amor veriusqꝫ. **R**edeamus sup̄ alia duo
dicta. **P**rimū et sc̄dm. **T**rag⁹ sc̄dm dicū est
q̄ talis noticia nō semp̄ est intuitua vel p̄
prie exp̄im̄ et alis rei dilecte. Rō manifesta
et. q̄ nō semp̄ est noticia talis simplex et is

mediata p̄ obiectalem et immediatā notio
nem rei dilecte. sicut supponitur et crebro
videmus. **P**rimū vero statim p̄spicū est
intuenti descriptiōem noticie intuitiue et
exp̄imentalis p̄prie dicte. **A**bil enī magis
immediate et simpliciter et p̄ essentiam et p̄
obiectale actu p̄n̄iam sentiſ q̄ amor intui
mus vel affectus sit iste intellectualis. sicut
sualis. sit d̄ere p̄n̄te vel abūte. vel nō exūte
Tollatur at̄ calūnia sup̄ hec que dicit
de absentia rei dilecte vel nō exūtia ei⁹. Et
dicamus cū phis⁹ theologis subtilissimis
qđ omnis res creata/habat triple esse. qđ
qđlibet potest dici p̄n̄ suo mō. **H**abet esse
in arte diuina/nec qualecūq̄ esse/sed diuīs
nū et vitale. qđ faciū in ipo sc̄z verbo vita e
rat. **E**t qualis vita. **A**mirū illa q̄ est lux ve
ra q̄ illuminat omnem boiem venītem in
hunc mūdū. **S**iquidem omnis creatura est
in deo creatrix essentia. **H**abet sc̄dm esse/i
intelligētia angelica fm̄ sapiam quā effu
dit deus sup̄ oia opa sua. q̄ ab initio creata
est immediate angelice. postmodū de mul
tis. hoc esse cōicatuū ē oib⁹ in p̄ma creatiōe
et in cōsequētia in oīm hoīm illuminatione
et plus et minus clarus et obscurus. **H**a
bet tertiu esse omnis creatura in p̄priege
nere seu materiali seu sp̄uali. **P**oaptē
distinctiōem triplicis hui⁹ esse ad rez nr̄az
et dicamus q̄ nulla res amari p̄t r̄niuer
saliter loquēdo. n̄i p̄n̄ sit amanti. altero
trium modorū p̄cedentiū. q̄ referuntur addu
os sc̄z ad modū p̄n̄tie essentialis in p̄priege
nere. vel ad modū p̄n̄tie intentionalis seu
formalis in sua cognitione. **V**n̄dens si p̄
impossible nō cognoscet creaturas / ip̄e
nō diligenter eas q̄r in p̄ncipio qđ est t̄bū.
creavit oia. portans oia verbo virtutē sue.
Sil in angelis. amor nō esset ad alia a se.
imo nec ad se/n̄i tale qđ amatur p̄n̄ esset
essentialiter vel intentionaliter diligentē
cognoscēti. **O**būceret aliq̄s q̄ insensib⁹
lia ferunt ponderes suo ad loca sua. nec tam
ista cognoscunt. **R**ēsum est p̄n̄ q̄ babēt
naturalē formā suā in seip̄s. cui dāta est
et imp̄ssa/talis inclinatio cōsequēs formā
Vn̄ nec babēt p̄ incōuenienti. doctor yn⁹
totus seraphicus cōcedere. q̄ in omni re sic
imp̄ssus quidā motus cognitionis natu
ralis/dirigētis quodā suāi imp̄etu/rez q̄
libet in suū finem. sicut et in angelis. sicut
in hoībus. sicut in aīalibus p̄ cognitionē
sup̄additam/q̄si formalem et accidentalem

• Fin. 4.

Tractatus Quintus.

Sic in eisdem quemadmodum in ceteris impressa est forma essentialis. qd spontanee in brachis libere in intellectuali dirigit in proprium finem. Verum est qd libertas ut arbitria est nō semper conformata et inde pcedit peccatum qd corruptus modus spei et ordinem debitos addi p habitu et actus virtuosos ad libertatem naturalem. que licet semper in se virgo sit et pulchra. etiam in demonibus violari non possit in essentia sua. precipitatur tamen a domino suo p inobedientiam arbitrii libertatis ut non exerceat naturale dominum suum et qd potesta est dominus. Quia in re cecinit nostra tympanistria di spsis lugubris metu cordis sui. Depones portetes de sede naturalis sui domini non p suam sed p subdito et rebelliom. **C**onsonat pmissa descriptio dionysii de regno dei. Regnum inquit est ois finibus et ordinibus et legis et ornatus distributio ubi p totum ornatum est expositores accipiunt inclinatio naturaliter induita cum liber nature ut obediatur suauiter creatori. Iuxta illud sapientis et propheta deductum pudi. Qd sapientia attingit a fine usque ad finem fortiter et disponit omnia suauiter. **E**t ponus est et locus ex pmissis soluere difficultates practicas circa cognitionem nostrorum dei in unituam experientiale et effectuale sicut oratione in oratione punitis dominice. De virtutu cuius est totum qd est optimum insere pectoribus nostris amore tui nostris tecum. **P**resupponendo qd sit noticia intuitiva coiter dea qd prie qd pmissa Rursus qd sit amor vel affectus et viuorat. et quae admodum affectus ois/experimentis cognoscatur. colligat se mens humilis et videat qd cocurrunt ad visionem glorie consummatam ut de his qd certa fide credimus. et ex aliis qd quotidiana nos docet experientia ciuitus attingamus ea qd mediatur inter cognitio naturalis vie et sup naturalis glorie. **I**lla vero sunt qd pueri iuntur. hic nobis p gratias speales super naturaliter immisas. pueri vnicuius dominidit deus mensura fidei donorum qd suorum. Ita se specula iste species. iste forme. iste theophale iste caligines lucidissime. ista silentia sibi quibus et in quibus speculatur a nobis hic et nunc deus.

D. **C**ocurrunt ad visiones glorie/lumen quod duplex est lumen potentiale/habituale/objecuale et actuale. Lumen potentiale est ipsam aiam rationem. Remanet enim sp naturalis lumen ei et substeretur tam gressus qd glorie. qd qd sit de aliis luminibus naturalibus adquisitis in actu vel habitu. Porro lumen habituale principium et principale vocatur lumen glorie/correspondens lumini gressu in via.

differens ab ea p esse consummatum. quae ad modum doctrinae cois docet de habitu caritatis qd manet idem in patria qd non excidit sicut apostoli. **C**eterum lumen objecuale est ipse dens. se punitas in objecuali ratione. nulla specie mediare. ppter te dicis videri facie ad faciem et sicut est et oculo ad oculum. **D**enique lumen actualis ponitur acibz intellectus et voluntatis qd sunt visio et fructus. Juera determinat et terminat etragantibus bollandi. **T**erminat autem visionem et fructum actualitatem habens succederes habitibus fidei spei et misericordiae in via. qd tres dotes appellamus alios. Christo despote misericordia p gloriam summam. **C**onclusus ab aliquo ponat dotes ipsi actus visionis et fructus. sub quibus includit acibus qui de tentione succederes specie vie et p appropria fructu nostrarum. si distinguamq; dilectorum a tentione vel etiam fructu stricte sumpta qd declarationi propria est. **S**icut in via ponitur in actibus et habitibus gratuitis quedam trinitas virtutum theologica. sicut ponuntur suo modo in beatitudine trinitatis doru in unitate lumis glorie. **B**eat autem unitas in trinitate et trinitas in unitate vocatur beatitudo formalis. **S**i in habitibus habitualis actualis in actibus. sed objecualis dei representatio spiritualis appellatur objecualis beatitudo. **B**eat qd p manibus ut ita loquaris pmissus disti enio de duplice beatitudine objecuali scilicet et formalis. qd facit ad intellectum et concordaniam docet et pcedentem ipsius decretalis. **R**ursus aduertat unusquisque qd memorie non abstrahat beatitudinem formalis in predicta decretali. qm memo:ria non facit spale potest a distinctam contra intellectum in assignari de habituum virtutum vel actuorum. sicut nec vis irascibilis contra concupiscibile ponit numerum. **A**pplicemus pmonem de hoc quod duplice lumine beatifico ad quadruplex lumen qd cocurrunt ad concordaniam vie dicentes qd ex parte lumis naturalis est se non est variatio hic et ibi. sic nec ipsa aie natura essentialiter diversa est. psernit in eadem aia. qd qd sit de perfectio essentiali diversa p. qd autem punit sonare videlicet articulus. **N**on aia ipsi non sit perfectior aia inde error. **D**icamus de habitu gressu ad habitum glorie. qd differunt penes ipsam et consummatum. sicut et actus eius. Et ita de actu et habitu caritatis possit dici. Sed de habitibus et actibus fidei et spei longe alter qd in visione et fructu prie. **E**t huius ppter tertium lumen qd nostrum objecuale qd est ipse mens in se visus. **S**ic ergo deficit hic in via

tertium illud lumen obiectale/nou quidez
in se qm̄ vbiq; ē/sed in rōne obiecti. clare et
nude et immediate in se visi. si deficit et dis-
fert visio et tentio via visione et tentio de pa-
trie. **N**omen insip̄ dei quo se noiat et manis
sest in celo/a nob̄ quib⁹ in terra noiat.

R. **S**anc̄ū dicit̄ dei nomē a sc̄itate quā dios-
nisi. describēs ait. **S**anctitas est ab omni
iniquitatō libera et pfectissima et inconta-
minatissima puritas. **G**rece enī noia k̄ agy-
os sc̄m̄. ab a qd̄ est sine. et ge terra. **P**ot̄ au-
tem hec p̄icula construi p̄ se sub intellectu
verbo. qd̄ nomē dei est vel dicit̄ vel eminet
sanc̄ū. **P**otest nihilominus hec sua p̄ede-
dere. seu corr̄ndere ad pcedēt; vt dicat ma-
ria. q sc̄m̄ nomen dei fecit sibi magna. **S**i
quidē ois cognitio dei. sicut est fides vel in-
telligētia/recre vocat̄ nomē dei. **L**ostatauc̄
q p̄ fidē et assensum dat̄ verbis angelī/vir-
go cōcepit filiū dei. **F**ecit te ḡ b̄tām que cres-
didisti fecit magna nomen sc̄m̄ dei. **D**ocēt
sacramēta q̄ magna sit in noia dñi/virtus
eius. Aut certenomē hoc in silib⁹ accipitur
p̄ noia. qd̄ est deus. **S**anc̄ū nomē dei ē
id est. cōfirmatū p̄ oēm̄ creaturā. maxime is-
tellectuale quarū nulla subsisteret. nisi cau-
sa q̄ dedit esse influeret. **H**inc canit Amb.
Rerū deus tenet vigor immotus in te per
manens. **E**t facit hoc ad pcedēt̄ intelle-
ctū de magna virtute nois dei. **S**anc̄ū est
nomē dei q̄ sc̄ificatū. i. cōsecratū et dedica-
tū est in electis dei/ ad eius glam. laudez et
obsequiū. **S**ci eritis q̄ ego sc̄us sum dīc
dñs. **S**c̄m̄ est nomē dei. q̄ sc̄ificatū legi
bus eternis. qd̄ nephas ē violari. **C**lamāt
seraphin. sc̄us. sc̄us. sc̄us. ad insinuatōc̄
trinitatis p̄sonaz. iūgebant ad ter sanctus
nomē hoc. dñs deus sabaoth. q̄ trinitas ē
in p̄sonis. vnicitas ē in essentia. cui⁹ oga p̄ti-
cipat tripliciter imitatiōe interne sc̄itatis
et eterne. **N**omen dei vnicū est sibi soli co-
gnitū. p̄terea nō potuit ab aliquo alio a se
imponi vel effari plene et p̄rie. q̄ naturaz
suam cū suis p̄ieratib⁹ solus p̄phēdit̄. qd̄
hinc inhabitare lucē inaccessibilē. necnō
ineffabilis et innoīabilis esse landaf. **N**o-
men dei datū ē xp̄o qd̄ est sup̄ omne nomē
sic ad p̄prietatem reducēdo factū est p̄ icar-
natiōem vt esset bō deus. et deus homo. p̄
cōicatiōem idiomatū et et nominū. **N**o-
men dei singulariter inter puras creaturas
eminet in maria. que illuminans v̄l illuminā-

nata p̄ interpretationeni nominatur. et dñs
nomen dei sumptū a creaturis. sic ē oī-
modū q̄ ab omni creatura v̄sc̄ ad infimā
p̄t̄sumi noticia q̄dam rei et inde nomē q̄
cognoscat̄ imponi et formari. **R**ō qz qlibz
ēvestigiū l̄ imago trinitatis. fm̄ exēpl̄ tria
appriata. et fm̄ triple gen⁹ cāe efficient̄
et finalis. **D**eus sicut p̄ noiari fm̄ suas
creatras. sic potest ab homine qui crea-
tra antonomatice mūdi dicitur p̄cipans
cum omni creatura videri et intelligi. nūc p̄
speculū et in enigmate. verba sunt aposto-
li. **D**eus in suis et ex suis creaturis. p̄ di-
ci intuitiue videri. si visio intuitiua largi-
sime sumatur. p̄mo put generaliter omnis
p̄ceptio obiecti simplex etiā et immediata /
dicitur intuitiua. siue obiectū sic realiter p̄
sens in se siue p̄ suam sp̄em. seu similitudinez
tm̄mō! **L**ostat enī q̄ omnis res siue extra a-
nimam siue intra gerit similitudinem dei
P̄oest enī homo intelligens. i. intus legēs
et credens/ ferri in noticiam obiecti cuius
est hec similitudo vestigiū sp̄es vel imago
Secus de brutis et bebetibus qui deus et
eius signa et verba voces et species/ et spe-
cula/ non assumunt/ nūc vt sunt res quedā
ad aliud non reuelare. **D**eus experimē-
taler cognosci potest aut percipi a creatu-
ra mundi viatrice. et si non in se/tamen in
sua obiectali ratione. vel imagine seu simi-
litudine. tam extra q̄ si intra. **S**equitur ex p̄
cedenti. iūcto corollario vno quo dictu est
omnem noticiam p̄rie intuitiua esse exp̄
erimentalem et econtra. **D**eductio pate-
bit infra in tractatu de mente cordis. **S**i
milit̄ diffinitio sapientie. que supremuz
locuz tenet in nominibus dei pro statutvie
quam ita descripsit Dionisius. **S**apiētia
est diuinissima dei cognitio. que est per ig-
norantiam cognita sc̄m̄ vnitonē supe-
minentem. quando mens ab alijs recedes
postea etiam seip̄am dimittens. vnitā ē su-
persplendentibus radiis inscrutabili et p̄
fundo sapientie lumine illuminata. **D**e
us si negetur hic cognosci experimentaliter vel
intuitiue. vel etiam quidditatue. vt quia
nescimus hoc deo quid est. sed quid nō
est. quia cognoscitur per ignorantiaz vt di-
cit diffinitio nunc inducta. oportet ad con-
cordiam dictoꝝ sc̄oꝝ. nostris vti distincti
omibus. querationabilit̄ ab vtrisq; pos-
sunt admitti. **V**na distincio iam pos-
ta est de noticia mediata et immediata.
An. 5.

Tractatus. Sextus.

Altera similiter inducta est de noticia iun-
tina/que rōnabilitet apparebit/si cōsidere-
mus cōsequencias istas et similes nō vale-
re. Hecres ē intellecta. ergo hec res est. hec
res est imaginata. ergo est. hecres est intui-
tiue visa p̄ suaz spēm. ergo est. sicut nec ista
hec est res cognita a deo intuitiue p̄ suā es-
sentiam. ergo ista res est. demonstrata re q̄ē
solum possibilis/nec fuit/nec erit. Tertia
distincio est de quidditatua cognitōe rei
Cognoscitur itaq̄ res. vno mō fm̄ quid
noīs sicchimera cognoscitq; scimus qd sic
nomen significat. sc̄ chimera. Sc̄o d̄ res
cognosci qdditiue. qn̄ scitur q; talis res est
actu/aut sub quadā generalitate cognoscū
tur aliquę sue p̄x̄tates et cause. Si non
admittitur hoc membrum distinctionis
vix relinquetur aliqua cognitio quiddi-
tatiue de rebo erigam creatis et visibiliis.

Tertiomō p̄r̄issime qd est de re scitur. dñ
īa cognoscit p̄ suam cām p̄mā et totale. Sic enim intelligif illud ph̄i. Scire ē rez
p̄ cām cognoscere. et qm̄ illius ē cā r̄c. Co-
gnoscimus h̄ qd est deus/duob̄ p̄mis mo-
dis Tertius vel est p̄rius deo soli vel com-
municatus b̄tifice visioni. vbi facie ad fa-
ciem videbis sc̄m nomē eius. et cātabit id
ipm. Dagnificat aia mea dñm.

Sequitur tractat⁹
sextus pragmaticus sup hoc versu. Et mia
eius a p̄genie in p̄genies r̄c. Ubi de lamē
to marie. p̄ notulas centum.

¶ Drama notula

Elia mia eius a p̄genie in p̄geni⁹
es timētib⁹ eū. Discipul⁹ Se-
c̄to quēadmodū cosonat in cāti-
co suo maria cū p̄f̄ suo. cul⁹ in
vno psalmo est intiū. Diam et iudiciū cā-
tabo tibi dñe. Limor itaq̄ venit ex cōside-
ratione iudicii. Quid est igit in hoc cātico
iungere miā cū timore. nisi miā et iudi-
ciū p̄ter cācare. Quid p̄terea miā et timo-
rem deo psallere. nisi exultare cū tremore?
Sunt in hoc cātico tenor iusticiet mollis
cātus mie. Sed qd est. si maria iūterit can-
tās et cōferēs in corde suo cū sp̄s exultato-
ne/lamentū iusticie/p̄s̄t̄m qz dicū est q;
in oēs affectionū voces se cantātis marie
variabat affectus. Sic enī leuius induci
poterimus nos peccatores sp̄ cū letis mi-
scere tristia. desiderare lectulū sp̄osi. s̄ time-

re speluncam inferni. girare p̄ meridiem/s̄
lecti ad aquilonez/sperare de mīa/s̄ timef
iudiciū. sc̄re tps̄ ridendi. et tempus fiendi
Si sp̄s eleuat ad p̄sumptiōem depr̄mat
timor. sed nō ad desperatiōem. Resiliat ti-
mor ab horore severitatis ad placorē beni-
gnitatis. Dicat oīs xp̄ianus Impulsus/e
uersus sum ut caderem p̄pter miseriā ini-
quitatū mearū. et dñs suscepit me/fm mul-
titudinē miserationū suaz. **Daḡ.** La-
mētara est absq; dubitatiōe cū multus/tūc
apud dei aures mēris sue ploratib⁹ t̄go be-
ata. Absit vt imitaref inertia iudeoz. quaz
sub inducta p̄bola pueroz in foro luden-
tiū damnauit t̄ps̄. cecinim⁹ vob̄ nec salta-
stis. lamētavimus nec plorastis. Inde si
quidē si p̄ allegoriā loqm̄ur. nec t̄pm mā-
ducantē cū eis. nec Johem abstinentē in be-
remo suscepēt. sed vtriq; detraxerūt. Sic
mente corrupti hoies/oia ad suū trahit in-
teritū. quēadmodū egris aurib⁹ nec carmē
placer nec lamentū. vt in corporib⁹ non mi-
nus sp̄ualibus cantib⁹ et aurib⁹. **Discipul⁹**
pulus Offert ḡ qd dū sederim⁹ sup flumia
babylonis huius exilij qd eligibilis sur̄
cantare et saltare vel lamentari et plorare.
Daḡister. Nōne solutiōem aperit nob̄
q de sedētib⁹ sup flumina babylonis et fles-
tib⁹ subiugit. In salicib⁹ in medio eius sup
spēdimus organa nr̄a. Deinde. Quō can-
tabim⁹ cāticū dñi in terra aliena. Legim⁹
xp̄m crebro plorasse et doluisse exultasse spi-
ritu semel Maria semel exultauit in cana-
co. Jobannes cuius bodic dum hec scribi-
mus/decollatiōis dies agitur. exultauit se-
mel in vtero. O quotiens marie animā. do-
loris gladius perturabit Jobannes/exem-
plar et prece. penitentie. non minus open-
bns q̄ p̄dicatione quotiens bene creditur
lamentasse. Saltat herc diad filia cum
gaudio. et precium saltationis sibi das ca-
put Jobānis in disco. Egrediuntur inquit
Job de gaudientib⁹ Egrediuntur q̄li. ges-
ges paruuli eorum et infantes eorum exul-
tant lusibus. Lenent tympanum et cytha-
ram. et respondent ad sonitum organi. du-
cunt in bonis dies suos. et in puncio ad in-
fernā descendunt. Et quid ecclasiastēs de-
nunciet audi. Elius est ire ad domuzlus
cius q̄ ad domum conuiuñ. Et iteruz R̄i-
sum reputau errorē. et gaudio disti. Cur fru-
stra deciperis. **Discipulus.** Holo re-
gent te allegationes hm̄oi que suppetunt